

De BRP raadplegen, hoe zit dat ook al weer?

Inleiding

Iedere notaris gebruikt regelmatig gegevens uit de Basisregistratie personen (hierna: 'BRP'). Omdat de BRP veel (zeer) persoonlijke gegevens bevat van alle burgers in Nederland, is de toegang tot die gegevens voorzien van diverse waarborgen. Zo mogen slechts beperkte groepen gegevens afnemen uit de BRP en alleen voor specifieke doeleinden die doorgaans moeten zijn opgenomen in een autorisatiebesluit van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens.

Het autorisatiebesluit voor notarissen is op 25 maart 2014 (kenmerk: 2014-0000169853)¹ verstrekt aan de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie ten behoeve van notarissen (hierna: 'Autorisatiebesluit'), op grond van artikelen 3.1 en 3.2 van de Wet basisregistratie personen (hierna: 'Wet BRP').

Wanneer mag de notaris de BRP raadplegen?

Artikel 2 van het Autorisatiebesluit geeft aan in welke gevallen een notaris gegevens uit de BRP mag ontvangen. Dit artikel luidt als volgt:

'Artikel 2

1. Aan de notaris wordt op zijn verzoek een gegeven verstrekt dat is vermeld op de persoonslijst van een ingeschrevene, indien het een gegeven betreft dat is opgenomen in de bijlage bij dit besluit.
2. De notaris verzoekt slechts om een gegeven dat is opgenomen in de bijlage bij dit besluit indien het verzoek gericht is op het verkrijgen van gegevens die noodzakelijk zijn voor het verlijden van authentieke akten als bedoeld in artikel 2 van de Wet op het notarisambt.
3. Onverminderd het tweede lid, verzoekt de notaris slechts om een gegeven, indien het verzoek gericht is op het verkrijgen van gegevens over:
 - a. een ingeschrevene ten behoeve van wie een authentieke akte als bedoeld in het tweede lid van dit artikel wordt verleden;
 - b. een ingeschrevene ten behoeve van wie een authentieke akte als bedoeld in het tweede lid van dit artikel wordt opgemaakt;
 - c. een ingeschrevene die als vertegenwoordiger optreedt voor een ingeschrevene als bedoeld onder a, of
 - d. een ingeschrevene, die noodzakelijk zijn bij het bepalen van de erfgenamen ten behoeve van wie een akte wordt opgemaakt als bedoeld in het tweede lid van dit besluit.
4. Aan de notaris worden geen gegevens verstrekt, indien een of meer van de gegevens waarvan de notaris bij zijn verzoek gebruik heeft gemaakt, niet is opgenomen in de bijlage bij dit besluit.'

Artikel 2 lid 1 van de Wet op het notarisambt (hierna: 'Wna') luidt als volgt:

'Het ambt van notaris houdt de bevoegdheid in om authentieke akten te verlijden in de gevallen waarin de wet dit aan hem opdraagt of een partij zulks van hem verlangt en andere in de wet aan hem opgedragen werkzaamheden te verrichten.'

Concreet betekent dit dat een notaris alleen de BRP mag raadplegen voor de voorbereiding van een notariële akte en het passeren van een notariële akte. Hij mag daarvoor de

¹ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/stcrt-2016-8781.html>.

gegevens opvragen over de personen die partij zijn bij de akte, of over de vertegenwoordiger van een partij bij de akte.

Ook mag een notaris gegevens opvragen uit de BRP wanneer hij een verklaring van erfrecht opmaakt. Hij mag dan slechts de gegevens over een persoon opvragen die noodzakelijk zijn bij het bepalen van de erfgenamen ten behoeve van wie de verklaring van erfrecht wordt opgemaakt.

Wanneer mag de notaris de BRP niet raadplegen?

Het opvragen van persoonsgegevens uit de BRP voor andere doeleinden dan die zijn opgenomen in het Autorisatiebesluit is niet toegestaan. Denk hierbij aan de situatie dat een familielid vraagt om de actuele contactgegevens van een (voormalig) cliënt of erfgenaam. Daarnaast mogen ook geen gegevens van (voormalig) cliënten worden opgevraagd in de BRP om hen te benaderen voor een update van hun testament, ook al valt hier vanuit zorgvuldigheid wellicht wat voor te zeggen.

De rode lijn in bekende tuchtrechtspraak is dat de raadpleging van de BRP alleen geoorloofd is als deze binnen het Autorisatiebesluit past en het opvragen van gegevens noodzakelijk is voor de uitvoering van de wettelijke taken van de notaris. Een structureel onrechtmatig gebruik van de BRP heeft bovendien geleid tot het opleggen van een maatregel voor de betreffende notaris. Hieronder zetten we deze voorbeelden uiteen.

Opzoeken gegevens van erfgenamen bij het opmaken van een testament

Een notaris zocht in de BRP om adresgegevens van erfgenamen in een testament op te nemen. De tuchtrechter oordeelde dat deze inzage in de BRP (overigens toen nog GBA) onrechtmatig is geweest. Het is niet nodig om van deze personen naast hun naam, geboortedatum en geboorteplaats ook de adresgegevens op te nemen. Pas bij het openvallen van een testament zijn de actuele adres- en woonplaatsgegevens nodig. De gegevens zijn hiermee zonder noodzaak uit de BRP opgevraagd, terwijl in het toenmalige Autorisatiebesluit Wet GBA (welke een soortgelijke bepaling als het huidige Autorisatiebesluit bevatte) 'onder meer is bepaald dat het verzoek van de notaris moet zijn gericht op het verkrijgen van gegevens die noodzakelijk zijn voor het verlijden van authentieke akten.' Zie de uitspraak van de Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden van 14 oktober 2015 ([ECLI:NL:TNORARL:2015:61](#)).

Achterhalen van actuele contactgegevens van personen

De notaris mag de BRP niet raadplegen om het adres van een persoon te achterhalen zodat deze kan worden geïnformeerd over een op kantoor ontvangen aan die persoon gerichte dagvaarding. Ook niet om het adres te controleren wanneer deze persoon niet reageert op doorgestuurde stukken. Gezien het structurele onrechtmatige gebruik van de BRP oordeelde de Kamer bovendien dat de notaris een berisping diende te worden opgelegd, zie de uitspraak van de Kamer voor het notariaat Amsterdam van 29 oktober 2015 ([ECLI:NL:TNORAMS:2015:32](#)).

Ook mag een boekhouder van de notaris de BRP niet raadplegen om adresgegevens (van in dit geval een voormalig medewerker) te verifiëren zodat daar een jaaropgave naar kon worden gestuurd, aldus de tuchtrechter. Zie de uitspraak van de Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden ([ECLI:NL:TNORARL:2018:26](#)).

Wel is het natuurlijk toegestaan om adresgegevens van een van de partijen in de akte te verifiëren in de BRP, nu de (in dat geval) kandidaat-notaris wettelijk verplicht is de identiteit van partijen en hun vertegenwoordigers vast te stellen. Zo oordeelt het Hof Amsterdam op 1 juni 2021 ([ECLI:NL:GHAMS:2021:1370](#)) in navolging op de Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden ([ECLI:NL:TNORARL:2020:39](#)). Die adresgegevens dienen immers ook op grond van artikel 40 lid 2 van de Wna op te worden genomen in een notariële akte en soms ook op basis van een andere wettelijke bepaling, zoals de Kadasterwet.

Het gebruik van de BRP in de notariële praktijk

Notarissen worden regelmatig gevraagd of zij de BRP kunnen raadplegen voor doeleinden die niet direct samenvallen met het opmaken of verlijden van authentieke akten. In sommige gevallen vragen notarissen zich af of deze BRP-inzagen toch onder de strekking van het Autorisatiebesluit kunnen vallen omdat deze mogelijk wel passen binnen de zorgvuldige handelswijze van een notaris. Notarissen dienen per casus de afweging hierin te maken, hierbij rekening houdende met het Autorisatiebesluit en de overige geldende wet- en regelgeving, waaronder ook de AVG.

Afgeven van woonplaatsverklaringen

De KNB ontvangt signalen dat notarissen regelmatig verzoeken krijgen om verklaringen af te geven met betrekking tot het woonadres van personen (woonplaatsverklaringen of een verklaring van domicilie). Omdat een notariële verklaring gebaseerd moet zijn op objectieve en verifieerbare feiten moet de notaris onderzoek doen naar de juistheid van een opgegeven woonadres. Dit kan bijvoorbeeld door middel van officiële documenten, zoals een uittreksel uit de BRP, of door andere betrouwbare informatiebronnen te raadplegen. Aan de notaris wordt dan bijvoorbeeld gevraagd om direct zelf de BRP te raadplegen in plaats van dat de burger een uittreksel BRP aanvraagt bij de betreffende gemeente. Dit laatste neemt uiteraard meer tijd in beslag.

Het afgeven van een woonplaatsverklaring is op grond van de Wna of andere wet- en regelgeving niet expliciet aan de notaris toebedeeld en valt ook niet direct onder de notariële wettelijke werkzaamheden die in de Wna zijn omschreven. Het is bovendien de vraag of het onderdeel van is van overige notariële werkzaamheden.

Hoewel hierover geen specifieke tuchtrechtspraak is, valt op basis van het bovenstaande af te leiden dat het afgeven van een woonplaatsverklaring niet onder de reikwijdte van het Autorisatiebesluit valt. Dit betekent dat de notaris de BRP hier niet voor mag raadplegen, ook al is de inbreuk op de privacy van de betreffende persoon gering. De omstandigheid dat de persoon die het betreft de notaris specifiek verzoekt zijn gegevens te raadplegen in de BRP om een woonplaatsverklaring af te geven maakt namelijk niet dat de notaris hiertoe geautoriseerd is. Een cliënt kan zoals hiervoor vermeld natuurlijk wel zelfstandig een uittreksel uit de BRP opvragen en aan de notaris verstrekken.

Hoewel inzage in de BRP in voorkomende gevallen mogelijk zowel handig, klantgericht als zorgvuldig kan zijn, dienen notarissen rekening te houden met het Autorisatiebesluit, overige wet- en regelgeving en het voorgaande. In bepaalde situaties moet er op basis daarvan voor worden gekozen om op een andere wijze dan via raadpleging van de BRP aan bepaalde gegevens te komen om invulling te geven aan de notariële zorgplicht.